

Репутаційні втрати (13% у 2018 р.) – основна причина економічних втрат для підприємств які поряд з кіберризиками є загрозами інформаційної безпеки бізнесу. На жаль, ці два види ризиків тісно переплелись і часто їх вадко відокремити.

Отже, можна зробити висновок, що з одного боку важко виділити дію окремих чистих видів ризиків і загроз на підприємницьку діяльність, а з іншого – значну потребу до збільшення інформаційної безпеки діяльності підприємства, що відображена не лише в кіберзагромах, але й ризиках збоїв у виробництві, репутаційних та технологічних ризиках та ін.

Список використаних джерел

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.allianz.com/en/about_us/who_we_are/at-a-glance/

2. «Барометр ризиків». Allianz назвал глобальные риски компаний в 2018 году. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sb-malakut.com.ua/barometr-riskov-allianz-nazval-globalnye-riski-kompanij-v-2018-godu>

Володимир Муравський

к.е.н., доцент

Тернопільський національний економічний університет,

Василь Муравський

викладач

Тернопільський національний економічний університет

МЕРЕЖЕВА СТРУКТУРА АВТОМАТИЗОВАНОЇ БУХГАЛТЕРІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Розвиток новітніх комп'ютерно-комунікаційних технологій та глобалізація економічних процесів призвела до виникнення нових типів облікових структур. Значної популярності в умовах розвитку комунікаційних технологій набула мережева організаційна структура. Мережеву організацію діяльності пов'язують із синергетичною інтеграцією групи підприємств, які паралельно здійснюють реалізацію продукції (робіт, послуг) через традиційні ринкові канали і механізми електронної комерції, можуть розташовуватися в різних територіальновіддалених місцях, але обов'язково об'єднані для досягнення спільної мети. Мережеві компанії охоплюють функціонування декількох фірм або їх структурних підрозділів з формуванням ефективних комунікацій на основі договірних відносин. Значна кількість структурних елементів в організації діяльності мережевих компаній визначає певну специфіку обліку, що пов'язана з активним інформаційним обміном між етапами автоматизованої обробки даних. Іншими словами, первинна або частково оброблена інформація може тривалий час мігрувати між обліковими фахівцями різних фірм, які входять в мережу. Завершальним етапом мережевих комунікацій є консолідація звітності з відправкою її зацікавленим особам та інституціям.

Оскільки мережева структура організації діяльності передбачає об'єднання декількох підприємств, її екстраполяція на малі суб'єкти господарювання видається недоцільною. Тобто, складні моделі управління неефективно застосовувати в діяльності невеликих підприємств з незначною кількістю працівників. Проте завдяки перевазі комп'ютерно-комунікаційної форми щодо вільної масштабованості й адаптованості до умов діяльності, мережева структура організації актуальна і для малих підприємств, які паралельно випускають декілька видів продукції, реалізують товари через мережу Інтернет, відкривають філії, задіюють різні маркетингові канали просування товарів тощо. Багатоаспектність діяльності є визначальним чинником вибору організаційної структури мережевого типу, що потребує врахування динамічних змін умов внутрішнього та зовнішнього середовища. Як доводить М. М. Шигун, мережеві структури поділяються на

стабільні та динамічні [1, с. 408]. У стабільній мережі функціональні обов'язки достатньо регламентовані і закріплені за конкретними посадовими особами. Облікові та управлінські фахівці з аналогічними обов'язками можуть бути присутніми в декількох фірмах, які входять в організаційну мережу. Можлива ситуація інформаційного та функціонального дублювання в умовах одночасної підготовки облікової інформації в кожному структурному підрозділі з наступною її консолідацією. В стабільній мережі бухгалтерія побудована за лінійною чи лінійно-функціональною структурою. Організація автоматизованого обліку за стабільною структурованою формою є недостатньо ефективною.

В умовах розвитку комп'ютерно-комунікаційної форми обліку перспективною є динамічна структура бухгалтерії. Динамічність організації обліку пояснюється відсутністю чіткої ієрархічної будови, що дає змогу оперативно адаптуватися до змін внутрішнього і зовнішнього середовища. Завдяки застосуванню комп'ютерно-комунікаційних технологій структура бухгалтерії вільно конвертується та доповнюється без зниження загального рівня керованості підприємства. Інтернет-технології забезпечують комунікаційну взаємодію облікових й управлінських фахівців з метою спільної та, водночас, розподіленої діяльності. Глобальна мережа створює інформаційне середовище, яке об'єднує усіх учасників інформаційних процесів в динамічній мережі. Структура бухгалтерії є досить гнучкою, оскільки змінюється відповідно до нових завдань, які ставляться перед обліком та управлінням групи підприємств. В динамічній мережевій структурі облікові та управлінські працівники перманентно розподіляють між собою функції відповідно до змін умов діяльності. Функціональний розподіл відбувається разом з колективізацією роботи у межах усіх структурних елементів динамічної організації. Оскільки облікові фахівці можуть спільно здійснювати функціональні обов'язки, то унеможливується викривлення інформації, що характерне для стабільних структур. Наприклад, якщо в процесі створення спільного продукту учасники мережевої структури розкривають інформацію про витрати, що були включені до його собівартості, то з одного боку, з'являється можливість уникнення дублювання таких витрат, а з іншого боку, учасники мережевої структури можуть переконатись, що жоден з інших учасників не здійснює надмірне завищення собівартості (опортуністичної поведінки) з метою досягнення власних цілей [2, с. 186].

Зовнішні інформаційні зв'язки, які поєднують групи підприємств у мережу, доповнюються внутрішніми проектно-матричними комунікаціями. В сучасних підприємствах активно формуються проблемні групи фахівців різних спеціальностей і професій. Проектний керівник несе відповідальність за успіх діяльності разом з керівництвом підприємства. Проектні групи функціонують на принципах конкуренції та взаємодоповнення при роботі над підготовкою, виготовленням, реалізацією певного виду продукції (робіт, послуг). У таких структурах керівник проекту наділяється всіма необхідними повноваженнями для постановки завдань за пріоритетними напрямками проекту, прийняття рішень щодо використання ресурсів, управління діяльністю учасників проекту. В кожному проекті обов'язково беруть участь облікові й управлінські фахівці. Один працівник бухгалтерії вузької спеціалізації може брати участь одночасно в декількох проектах.

Спільна обробка облікової інформації є добрим способом самоконтролю за достовірністю обліку. Розподіл облікових повноважень між працівниками необхідно здійснювати на основі принципу накладання частини функцій. Тобто перед початком розподіленої роботи фахівець з обліку й управління змушений перевірити коректність облікових операцій, виконаних іншим працівником, на основі аналізу контрольних сум, дебетових та кредитових оборотів за рахунками тощо. Інший бухгалтер може підтвердити достовірність обробки облікових даних, пославшись на них чи використавши у власних розрахунках. Після підтвердження запис вступає в силу і впливає на зміну облікових показників. Відхилення облікової операції передається для додаткового контролю головному бухгалтеру-контролеру. Проведення двоетапної перевірки спонукає більш відповідально ставитися бухгалтерам до виконання функціональних повноважень. Унеможливаються несумлінні дії облікових фахівців з метою маніпулювання інформацією.

Отже, впровадження комп'ютерно-комунікаційної форми обліку забезпечує можливість переходу від лінійно-функціональних до більш ефективних форм організації структури бухгалтерії та менеджменту підприємства. Поєднання традиційних засобів бізнесу з електронними сприяє формуванню мережових організаційних структур. Завдяки здатності комп'ютерно-комунікаційної форми до масштабованості і вільної адаптованості до умов діяльності, мережева структура організації стане актуальною для усіх суб'єктів господарювання незалежно від їх розміру. Для ефективного управління сучасними формами об'єднання суб'єктів господарювання доцільним є застосування комбінації динамічно-мережевого та проектно-матричного підходу до організації діяльності.

Список використаних джерел

1. Шигун М. М. Нові типи організаційних структур бухгалтерської служби та їх розвиток. Міжнародний збірник наукових праць. 2011. Випуск 1 (19). С. 401-410.
2. Юхименко-Назарук І. А. Мережева концепція організації бухгалтерського обліку. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2017. Випуск 25. Ч. 2. С. 183-186.

Вікторія Онищук

аспірантка кафедри фінансів ім. С.І. Юрія,
Тернопільський національний економічний університет

**ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЕДЕННЯ
ЕЛЕКТРОННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ**

Події останніх років свідчать про стрімкий розвиток інформаційних технологій та зміщення акцентів під час роботи з глобальною комп'ютерною мережею Інтернет, адже вона спершу виконувала виключно комунікаційну та інформаційно-пошукову функції, а зараз стала ефективним інструментом ведення сучасного бізнесу. Комунікаційні технології змінюють саму сутність бізнес-моделей, базових процесів створення продуктів і послуг виробниками та надання їх кінцевим споживачам. Поняття електронного бізнесу та електронної комерції охоплюють різну ділову активність, що використовує можливості глобальної інформаційної мережі для модифікації і трансформації внутрішніх і зовнішніх зв'язків фірми, спричинене потребами пошуку нових ефективних механізмів збуту та просування своїх товарів та послуг з метою підвищення прибутку суб'єктів господарювання.

У сучасних умовах проблемами нормативно-правового регулювання, адаптації та ведення електронного бізнесу в Україні займалися такі науковці як Я. Антонюк, В. Баранов, О. Вінник, А. Дзюбіна, О.Пушкар, А. Ракітов, І.Ситник, І. Трубін та ін.

Сучасний ринок товарів і послуг особливий – ситуація на ньому може швидко змінюватися в короткий час, а це потребує швидкої реакції і створення нових підходів до бізнесу. Для того, щоб зберігати в таких умовах першість, потрібно постійно змінювати та адаптувати управлінську структуру організації, а також вивчати й удосконалювати всі перспективні методики ведення бізнесу. Використання електронних засобів комунікацій стає однією з ключових умов розвитку компаній в умовах жорсткої конкуренції [1, с.10].

Під електронним бізнесом розуміють будь-яку ділову активність, засновану на можливостях глобальних інформаційних мереж в контексті перетворення внутрішніх і зовнішніх зв'язків суб'єктів господарювання, що мають на меті створення прибутку [2, с. 39].

Принагідно зауважимо, що в науковій літературі часто зустрічається поняття «електронна комерція», під якою розуміють одну із форм ведення електронного бізнесу, яка полягає у продажі товарів (послуг) із використання сучасних інформаційних мереж.

Традиційно термін «комерція» визначається як підприємницька діяльність, тобто діяльність щодо виробництва зазначених благ з метою їх реалізації за прибуткову плату, що має забезпечити самофінансування суб'єкта підприємництва. Тому в країнах з дуалістичною